ZEER GEHEIM

GESCHIEDENIS VAN DE SECTIE ALGEMENE ZAKEN

HOOFDSTUK VII

VOORTGANG

INHOUDSOPGAVE

		Pagina
DEEL VII :	VOORTGANG	99 - 116
	periode: december 1981 - mei 1987 Hoofd:	
	INLEIDING:	99
A.	VREDESORGANISATIE	100 - 106
	1. de instructie	100
	2. de interne organisatie	100 - 103
	3. de informatie	103
	4. de samenwerking met IDB en BVD	104
	5. coördinatie tussen I- en O-dienst	104
	6. Financiën	104 - 106
B.	VELDORGANISATIE	107 - 110
	1. algemeen	107
	2. inlichtingen	107 - 108
	3. in- en exfiltratie	108
	4. logistiek	108
	5. radiocommunicatie	109 - 110
	6. opleiding en oefeningen	110
C.	BASISORGANISATIE	111 - 112
	1. de SAZO detachementen	111
	2. de Basisinstructie	111
	3. de Basisuitrusting	112
D.	INTERNATIONALE CONTACTEN	113 - 114
	1.	113
	2.	113 - 114
	3.	114
E.	EVACUATIE	115 - 116

BIJLAGEN: VII-1 t/m VII-4

E. EVACUATIE

In de jaren zeventig kwam het Hoofden van Dienst (HvD) - Comité doorgaans drie maal per jaar bijeen onder voorzitterschap van H/SAZ . Deze vergaderingen werden steeds grondig voorbereid door Hfd Bur. Projectcoördinatie, die als Secretaris fungeerde en tevens uitvoerend Project-Coördinator was. Op deze vergaderingen werd steeds de stand van zaken m.b.t. de verschillende Evacuatie-plannen gerapporteerd. Ook de zgn. Prioriteiten-lijst (PL) en de criteria voor deze prioriteiten waren onderwerp van bespreking. Enige malen werd het Draaiboek "Vooroverleg" praktisch beoefend. De bijeenkomsten vonden plaats op kamer 10. Omstreeks 1978 wilde O-dienst , uit veiligheidsoverwegingen, niet langer in "Maarheeze" vergaderen. H/BVD) bood toen vergaderruimte op het Ministerie van Binnenlandse Zaken aan.

Ook de STAF/CEC kwam o.l.v. de CEC regelmatig bijeen. Daarbij werd met name aandacht geschonken aan de EVA-verbindingen. Het EC-Comité waarin de per dienst aangewezen Evacuatie-Coördinatoren zitting hadden bereidde jaarlijks een meldings oefening voor.
Tenslotte had HB/PC jaarlijks contact met de STAF/COC in waarbij hij de verschillende Centrale Opvang Coördinatoren op de hoogte hield (en tevens de Bergplaats III(b) bezocht). Al met al waren er in de zeventiger jaren veel voorbereidende activiteiten, waarbij de omvang van de EVA-documentatie (draaiboeken, instructies, regelingen, etc.) enorm steeg.

Voor het geval dat evacuatie zou mislukken was door SAZ een NA-EVACUATIE-regeling opgezet, waarbij na-evacuandie zich dienden te melden bij een Meldings Post, die dan na het uur U zou worden benaderd door een SB-organisator teneinde alsnog clandestiene exfiltratie voor te bereiden.
In 1978/1979 werd het idee van Meldings-Posten losgelaten en een nieuwe regeling (met neutrale contactplaatsen) opgezet. Deze nieuwe procedure werd ook door de O-Dienst aanvaard.

ZEER GEHEIM

GESCHIEDENIS VAN DE SECTIE ALGEMENE ZAKEN

HOOFDSTUK VII

VOORTGANG

ZEER GEHEIM

INHOUDSOPGAVE

		Pagina
DEEL VII :	VOORTGANG	99 - 116
	periode: december 1981 - mei 1987	
	Hoofd:	
	INLEIDING:	99
	A. VREDESORGANISATIE	100 - 106
	1. de instructie	100
	2. de interne organisatie	100 - 103
	3. de informatie	103
	4. de samenwerking met IDB en BVD	104
	5. coördinatie tussen I- en O-dienst	104
	6. Financiën	104 - 106
	B. VELDORGANISATIE	107 - 110
	1. algemeen	107
	2. inlichtingen	107 - 108
	3. in- en exfiltratie	108
	4. logistiek	108
	5. radiocommunicatie	109 - 110
	6. opleiding en oefeningen	110
	C. BASISORGANISATIE	111 - 112
	1. de SAZO detachementen	111
	2. de Basisinstructie	111
	3. de Basisuitrusting	112
	D. INTERNATIONALE CONTACTEN	113 - 114
	1.	113
	2.	113 - 114
	3.	114
	E. EVACUATIE	115 - 116

BIJLAGEN: VII-1 t/m VII-4

VII VOORTGANG

periode : december 1981 t/m mei 1987
hoofd :

INLEIDING

In verband met het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd werd de in december 1981 opgevolgd door de nieuwe directeur

De commando-overdracht vond plaats in de villa "Maarheeze".

De periode van de heeft voor een belangrijk deel in het teken gestaan van de voorbereiding tot invoering van de nieuwe geavanceerde radio-apparatuur (AZO-90), waartoe in 1979 in ACC-verband overeenstemming was bereikt.

Ook in de tachtiger jaren nam de groei van activiteiten in internationaal verband toe. Er werd aan diverse oefeningen deelgenomen,

Tenslotte werd in deze periode een regeling getroffen voor de militairisering van het bij de dienst aanwezige burgerpersoneel.

A. VREDESORGANISATIE

1. de instructie

De door de CLAS/BLS, de lt.Generaal J.G.Roos getekende "instructie voor Hoofd SAZ" d.d. 1 december 1980 bleef ongewijzigd van kracht (bijlage VI-4).
Per 1 november 1985 werd - als gevolg van het aantreden van de nieuwe Chef Landmachtstaf, de lt. Generaal P.J. Graaff -, de "instructie voor Hoofd SAZ" opnieuw (ongewijzigd) ondertekend (bijlage VII-1).

2. de interne organisatie

De in 1977 ingestelde horizontale organisatie-structuur bleef - een kleine aanpassing daargelaten - van kracht.
De zelfstandige bureaus transport (naar bur A) en fotokamer (gedeeltelijk naar bur. A en gedeeltelijk naar bur. E) werden opgeheven.
De letteraanduiding A t/m E + PC bleef gehandhaafd.

(a) PERSONEELSBEZETTING

Sectiehoofd

: 01-05-81 - 01-05-87
(van 1-5-81 tot 1-12-81: plv. hoofd)
: 01-02-84 - 01-01-94
(van 1-2-84 tot 1-5-87: plv. hoofd)

Bureau	A	: 1 hoofd + 3 medewerkers
"	B1	: vervuld door H/SAZ
"	B2	: 1 hoofd + 3 medewerkers
"	B3	: 1 hoofd + 2 medewerkers
"	C	: 1 hoofd + 7 medewerkers
"	D	: 1 hoofd + 2 medewerkers
"	E	: 1 hoofd + 5 medewerkers
"	PC	: 1 hoofd + 1 medewerker

De gemiddelde sterkte in deze periode bedroeg 31. Het verloop was in de beginjaren tot 1984 nogal hoog te noemen. Er deden zich in dat tijdvak bovendien nog enkele onverkwikkelijke zaken voor, zoals een op fraude betrapt bureauhoofd, die op staande voet ontslag kreeg. Een (helaas) wat te snel verleend ontslag aan een vrouwelijke medewerker, waardoor een Ambtenarengerecht-zaak werd aangespannen, die door betrokkene werd gewonnen, zij het, dat zij niet meer bij de Sectie mocht terugkeren.
Voorts werd in die periode een trainer/instructeur aangetrokken, die een complete "misser" bleek te zijn, waardoor de werksfeer bij de veldbureaus lange tijd zeer nadelig werd beïnvloed. Eerst in 1987 werd betrokkene ter nadere indeling ter beschikking gesteld van de DBP-Mindef.

Na zijn aantreden als H/SAZ werd door de geen plaatsvervangend hoofd aangewezen

Eerst na het vertrek van in 1984 werd de inmiddels door de SG Peijnenburg aangewezen toekomstig opvolger van , de als plv. hoofd benoemd. Per 1-5-1987 volgde zijn benoeming tot H/SAZ.

De jaarlijkse Dies-viering met partners bleef in deze periode gehandhaafd, alsmede de eveneens jaarlijkse "seniorendag" voor oud-dienstleden. Deze laatste dag werd echter in 1984 opgeheven in verband met gebrek aan belangstelling (o.a. als gevolg van het kostenaspect).

(b) OVERLEG

In de overlegstructuur werd in deze periode geen wijziging aangebracht en bestond uit:

- Stafvergadering

  Hieraan namen alle bureauhoofden deel m.u.v. HB/D (financiën)

- Sectievergadering

  Deze werden tweemaal per jaar tijdens de Sectiedienstweek gehouden. Hieraan werd door alle dienstleden deelgenomen.

  Studies en verslagen van de diverse Commissies vormden in feite de agenda.

- Commissie vergaderingen

  Een aantal vaste commissies, die als taak hadden om meer in detail deelonderwerpen te bestuderen, waren in die tijd:

  Cie beveiliging
  Cie vernietiging
  Cie bevordering saamhorigheid
  Cie veldveiligheid
  Cie instructie-veld
  Cie codes
  Cie technische hulpmiddelen
  Cie automatisering

- C/E overleg

  Dit overleg tussen de bureaus C en E onder voorzitterschap van H/SAZ had tot doel de techniek en ontwikkeling van clandestiene (radio)apparatuur beter af te stemmen op de behoefte van het Veld.

- B/C overleg

  Teneinde instructie en training zoveel mogelijk te coördineren werd onder leiding van H/SAZ een regelmatig overleg tussen de resp. veldbureaus gehouden.

(c) VERANTWOORDING

Tweemaal per jaar werd een zogenaamde Sectie Dienst-week gehouden waarin de bureau-verantwoordingen zowel qua taakuitvoering als qua financieel beheer plaatsvonden.
Tevens werd de resp. werkplannen voor het komend jaar besproken.

(d) HUISVESTING

Door de is herhaalde malen aangedrongen op een nieuwe huisvesting van de Sectie.
"Maarheeze" was na de veertiger jaren langzamerhand een te bekend begrip geworden, niettegenstaande dat de cover van de IDB natuurlijk als positief kan worden beschouwd. Er werden uiteindelijk plannen opgesteld om t.z.t. in te gaan wonen bij de KMAR, die eind tachtiger jaren een nieuwe centrale huis-vesting zou krijgen aan de van Alkemadelaan in Den Haag.
Vanuit communicatie-oogpunt werd dit evenwel niet zo gunstig geacht, maar men dacht daar t.z.t. wel een mouw aan te kunnen passen.

3. de informatie naar boven

In deze periode fungeerden als CLAS/BLS de lt.generaal J.G. Roos en de lt.generaal P.J. Graaff. Met beide bevel-hebbers bestond een uitstekend contact. De financiële kwartaalverachtwoordingen werden aan hen ter tekening voorgelegd, alvorens naar de SG ter controle te worden aangeboden.
Door beide bevelhebbers werd in hun tijd een werkbezoek aan de Sectie gebracht.
Ook de contacten met de SG.Def resp. de heer Peijnenburg en later de heer de Man, waren uitstekend te noemen.

4. de samenwerking met IDB en BVD

De samenwerking met de IDB onder de heer D. Romijn en de BVD o.l.v. de heer P. de Haan was in genoemde periode goed te noemen.
De strenge compartimentering tussen SAZ en IDB had in het algemeen geen nadelige invloed op de onderlinge menselijke verhoudingen.

5. coördinatie tussen I- en O-dienst

Onder leiding van coördinator (schuilnaam) werd de onderlinge verhouding met de leiding van de O-dienst aanmerkelijk verbeterd. Er bestonden goede afspraken over de NL-vertegenwoordiging tijdens ACC-meetings

Om de twee maanden vond ten huize van Nijveen een I/O-overleg plaats, waarbij voorts aanwezig waren de plv. coördinator, de directeur O-dienst en H/SAZ.
In deze periode was uiteraard de (financiële) voorbereiding voor de invoering van de nieuwe geavanceerde radioapparatuur op elke agenda een vast punt.

6. Financiën

Voor 1981 werden de exploitatietoewijzingen verhoogd met 3,85%. De extra toewijzing werd verhoogd tot ƒ 775.000,- en diende als eerste reservering voor het project, waarvoor een apart financieringsplan werd opgesteld.

Samenvattend was in de jaren 1981 t/m 1987 het financiële beeld als volgt:

1981	I :	760.000,-	totaal: ƒ 4.015.000,-
	O :	2.480.000,-	
	Res :	775.000,-	
1982	I :	790.000,-	totaal: ƒ 4.385.000,-
	O :	2.580.000,-	
	Res :	1.015.000,-	
1983	I :	900.000,-	totaal: ƒ 5.100.000,-
	O :	2.915.000,-	
	Res :	1.285.000,-	
1984	I :	920.000,-	totaal: ƒ 5.200.000,-
	O :	2.970.000,-	
	Res :	1.310.000,-	
1985	I :	950.000,-	totaal: ƒ 5.400.000,-
	O :	3.050.000,-	
	Res :	1.400.000,-	
1986	I :	950.000,-	totaal: ƒ 5.600.000,-
	O :	3.150.000,-	
	Res :	1.500.000,-	
1987	I :	970.000,-	totaal: ƒ 5.900.000,-
	O :	3.300.000,-	
	Res :	1.600.000,-	

Beschouwing

De aanmerkelijk grotere financiële armslag in de tachtiger jaren was hoofdzakelijk te danken aan de coördinator die, met het oog op de miljoenen kostende toekomstige invoering van het project, jaarlijks aan

de SG een verhoging aanvroeg en verkreeg.
Bij vergelijking van de budgetten dient men zich te realiseren dat bij de O-dienst ook de personeels- en huisvestingskosten uit de exploitatie moeten worden betaald.
Ook de vervanging van sabotagematerieel werd door "O" hieruit bekostigd.
De jaarlijkse controles door resp. de SG-mindef en de President van de Algemene Rekenkamer persoonlijk, gaven in deze periode geen aanleiding tot op- of aanmerkingen.

B. VELDORGANISATIE

1. algemeen

De taken van de resp. veldbureaus bleven in deze periode nagenoeg onveranderd.
Zo bleven de hoofdtaken Inlichtingen (B2) en In- en Exfiltratie (B3) en logistiek (B1) als zodanig bestaan en verder uitgebouwd.
Het plan Veldorganisatie (PVO) waarin een verdeling van de resp. agenten in vorenvermelde sectoren was opgenomen, werd jaarlijks kritisch bezien en vergeleken met de op dat moment daadwerkelijke situatie, de zgn. "Stand Veldorganisatie" (SVO).

Er van uitgaande dat de bediening van de toekomstige dit ruimschoots mogelijk zou maken, werd besloten de radiotrainingen mede te laten geschieden door de zgn. huistrainer die tevens in de betreffende disciplines Inlichtingen c.q. In- en Exfiltratie instructie gaf. Aangezien de bedoeling voorzat om de agenten als "single-agent" op te leiden d.w.z. dat elke inlichtingen- cq. in- en exfiltratie-agent tevens zelf de radioapparatuur zou moeten kunnen bedienen en niet meer afhankelijk zou behoeven te zijn van een aparte RT-agent, zou het volgens die opvatting ook mogelijk moeten zijn, dat één trainer de volledige opleiding zou moeten kunnen verzorgen.

2. inlichtingen

De aanvankelijke opzet uit de zeventiger jaren t.w. "long term" en "short-term" reseaux werd in deze periode losgelaten, aangezien deze reseaux in wezen dezelfde taak hadden. Een herbezinning leidde ertoe, dat naast een noodzakelijk aantal algemene inlichtingen-reseaux een beperkt aantal inlichtingen-specialisten werd

gerecruteerd, die op een bepaald terrein (transport, energievoorziening etc.) mede door hun specifieke maatschappelijke functie en hun opleiding en kennis als zeer deskundig konden worden beschouwd.

3. in- en exfiltratie

(a) LIJNEN

De lijn- organisatie werd in deze periode verder uitgebouwd en vervolmaakt, door o.a. het aantrekken van relevante vaste Safe Houses (SH). De buitenlandse lijn-reseaux door bleven gehandhaafd.

(b) LUCHT- EN ZEEFILTRATIE

In deze periode werden diverse nationale en internationale oefeningen gehouden, waarbij droppings van materieel en personeel werden uitgevoerd.

Voor wat betreft de zeefiltratie werden hoofdzakelijk nationale oefeningen gehouden in zgn. riviercrossings.
Hiertoe werd in de tachtiger jaren het daartoe benodigd materieel zoals Zodiacs en Kleppers aangeschaft.
In overleg met werden zeefiltratie oefeningen gehouden aan kust van NL waarbij diverse methodieken werden beproefd.

4. logistiek

Het logistieke veld (B1) werd herzien en overgegaan werd tot de instelling van 3 logistieke (financiële) depots waarvan er eind tachtiger jaren twee waren bemand. Deze depots werden "gevuld" met een aantal "Standaardpakketten Kontanten" (SPK's) en "Standaard Goud Pakketten" (SGP's). De beheerders werden voorzien van standaardregelingen, op basis waarvan in oorlogstijd een veilige verstrekking van financiële middelen mogelijk zou zijn.

5. radiocommunicatie

Nadat in 1979 in ACC-verband was overeengekomen om bij fabriek nieuwe geavanceerde snelzendapparatuur te laten ontwikkelen (het zgn.) ontstond het probleem dat de periode van 1979 tot de vermoedelijke datum van invoering (bleek uiteindelijk 1990 te worden) moest worden overbrugd.

De tachtiger jaren stonden dan ook in het teken van de waarvan 100 sets werden aangeschaft in samenwerking met de O-dienst.

Voorts werden in deze periode de met en aangeschaft, waarmee in 1985 de verbinding met de dienst werd onderhouden.

Voorts werd een configuratie in 1986 zowel op de als bij opgesteld, waarmee de transatlantische verbindingen waren verzekerd.

De ontwikkeling van de (AZO-90) ging aanvankelijk langzaam als gevolg van het probleem om in internationaal verband op één noemer te komen voor wat betreft het programma van eisen.

. De testen van de nieuwe apparatuur vonden plaats in 1985 en leverden een dusdanig positief resultaat op dat in 1986 een aanvang kon worden gemaakt met de préproductie-fase.

In internationaal verband werden afspraken gemaakt met betrekking tot de planning van oplevering van de sets.

De nederlandse dienst stond hierbij gepland voor 1988.

Voorts werd met het oog op de toekomstige nieuwe apparatuur intern bezien in hoeverre de NL-basis (NEBAS) op "Maarheeze" moest worden aangepast, met name werd gedacht aan nieuwe zend-ontvangers en een nieuwe antenne-configuratie.

Begin 1987 werden 2 nieuwe zenders geïnstalleerd en werd onderzocht in hoeverre een horizontale dipool antenne te realiseren zou zijn.
Ook v.w.b. het veld-gebeuren werd een nieuwe verticale veldantenne ontwikkeld ter behoeve van de resp. agenten. Begin 1987 werden 100 stuks aangemaakt en aangeschaft. Een deel hierover werd aan de "O"-dienst ter beschikking gesteld.

6. opleiding en oefeningen

Veel aandacht werd in de tachtiger jaren besteed aan de opleiding en oefening van zowel trainers als agenten.
Aan diverse internationale oefeningen werd deelgenomen

C. BASISORGANISATIE

1. de SAZO-detachementen

Door gewijzigde inzichten werd in deze periode hoe langer hoe meer getwijfeld aan het nut van een zgn. SHORT TERM detachement, dat zich in de eerste fase van internationale ongeregeldheden zou moeten vestigen.

Toen daarop in 1983 werd besloten de bergplaatsen op te heffen en te verplaatsen naar een andere buitenlandse locatie buiten , werd tevens het SHORT TERM detachement opgeheven.

Wat overbleef was het LONG TERM detachement, waaruit in oorlogstijd de NATIONAL SECTION (NS) zou moeten worden gevormd.

Aangezien de bedoeling voorzat dat deze NS zou moeten worden gevuld met personeel van zowel de I- als de O-dienst, werd in het I/O-overleg regelmatig gediscussieerd.

E.e.a. resulteerde in een "INSTRUCTIE VOOR HOOFD NATIONAL SECTION", die jaarlijks werd bezien.

2. de Basisinstructies

De bestaande memoranda en instructies werden in deze periode kritisch bezien en waar noodzakelijk aangepast.
Aan het einde van de periode waren er de volgende documenten:

- memorandum National Clandestine Service (NCS)
- memorandum SAZ
- instructie Hoofd National Section
- instructie LOT-detachement Zuid
  met aanwijzingen voor het geval het Long Term detachement in eerste instantie zou evacueren naar

3. de Basis-uitrusting

De basis-uitrusting bestaande uit voorschriften, interne syllabi, gecodeerde gegevens van agenten, zendplannen, codes en financiële middelen was in deze periode opgeslagen in de volgende buitenlandse bergplaatsen:

Zoals voorgeschreven werd jaarlijks de inhoud van de bergplaatsen geactualiseerd door de zorg van H/SAZ samen met een stafmedewerker.
Van deze gelegenheid werd dan tevens gebruik gemaakt de resp. beheerders te instrueren.

E. EVACUATIE

Door het Hoofden van Dienst (HvD)-comité, bestaande uit Hfd IDB, Hfd BVD en onder voorzitterschap van H/SAZ, werd begin jaren tachtig besloten om ook als mogelijke evacuatie-bestemming in de diverse plannen op te nemen, hetgeen in 1983 werd gerealiseerd, middels een (tijdelijk) contactfunctionaris van de BVD.

Aangezien per 1 oktober 1984 de dienst met f.l.o. zou verlaten, werd door de toenmalige SG-def, de heer drs. G. Peijnenburg besloten, om als opvolger van de Project Coördinator een hoofd-ambtenaar aan te wijzen, die tevens geschikt diende te zijn om tezijnertijd (1987) de functie van directeur van over te nemen (BIJLAGE VII-2).
Mede gelet op zijn militaire ervaring (o.a. opleiding SMID tot inlichtingen-officier) en zijn grote departementale ervaring, viel de keus op die per 1 februari 1984 bij de dienst werd geplaatst en per 1 oktober 1984 tevens werd aangewezen als plv. Hoofd van de dienst.

Al direct hierna werd het de duidelijk, dat er een enorme achterstand was ontstaan in de actualisering van de diverse evacuatieplannen. Zo waren er plannen bij, die in geen 13 jaar waren herzien.
E.e.a. vergde een grote krachtsinspanning, maar begin 1986 kon worden gesteld, dat alle eva-plannen waren geactualiseerd en vernieuwd, op basis van 3 nieuwe operatie-bevelen van de resp. Bevelhebbers geheel up to date was.